

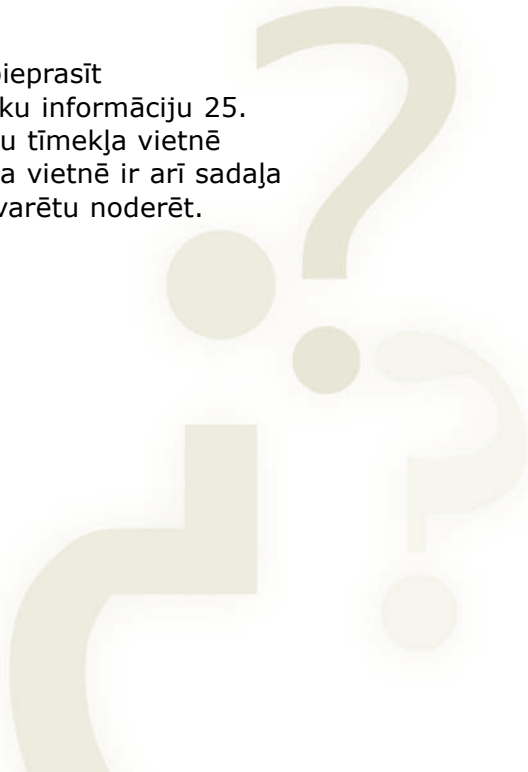
Ievads

Daudziem cietušajiem un lieciniekiem došanās uz tiesu ir satraucošs pārdzīvojums. Ja jums jāsniedz liecība krimināllietā, mēs ceram, ka šī brošūra jums palīdzēs saprast, kas notiek tiesā.

Šajā brošūrā ir mēģināts atbildēt uz jautājumiem, kurus jums uzdod visbiežāk. Tajā nav aprakstītas visas iespējamās situācijas un nav sniegta juridiska palīdzība. Ja jums nepieciešama juridiska palīdzība, jums jārunā ar advokātu.

Mēs esam izdevuši arī brošūru ĢP loma, kurā vienkāršā valodā aprakstīts, ar ko nodarbojas Ģenerālprokuratūra (Office of the Director of Public Prosecutions). Detalizētāku Ģenerālprokuratūras darba aprakstu skatiet mūsu Vadlīnijās prokuroriem.

Šo izdevumu eksemplārus varat pieprasīt Ģenerālprokuratūrā (skatiet plašāku informāciju 25. lappusē). Tos varat izlašīt arī mūsu tīmekļa vietnē **www.dppireland.ie**. Šajā tīmekļa vietnē ir arī sadaļa „Cietušie un liecinieki”, kas jums varētu noderēt.

Lūdzu, ņemiet vērā

Šīs brošūras drukātā veidā gan īru, gan angļu valodā var iegūt mūsu birojā. Skatiet kontaktinformāciju 25. lappusē.

Varat apmeklēt mūsu tīmekļa vietni **www.dppireland.ie**, lai lejupielādētu brošūru šādās valodās:

- arābu;
- angļu;
- ķīniešu (mandarīnu);
- franču;
- īru;
- latviešu;
- lietuviešu;
- mandarīnu;
- poļu;
- portugāļu (Brazīlija);
- rumāņu;
- krievu;
- spāņu.

Saturs

Galvenie fakti

1. Ar ko nodarbojas ģenerālprokurors (ĢP)? 8
2. Ar ko nodarbojas virsprokurors? 8
3. Kas notiek, kad kāds ziņo par noziegumu? 8
4. Vai ir dažādi kriminālnozieģumu veidi? 9
5. Kurās tiesās izskata krimināllietas? 10
6. Vai es drīkstu iesniegt sūdzību Ģenerālprokuratūrai? 11

Liecinieks

7. Kas var būt par liecinieku krimināllietā? 11
8. Ja es esmu liecinieks, kā mani uzaicinās sniegt liecību? 11
9. Kas notiek pēc tam, kad Gardaí izvirza apsūdzību apsūdzētajam? 11
10. Ja es esmu liecinieks vai cietušais, vai varu iepazīties ar pierādījumu reģistru? 12
11. Vai sprieduma pieņemšanā pamatojas uz pierādījumu reģistru? 12
12. Kas ir ar zvērestu apliecināta liecība? 12

Tiesas lieta

13. Kas notiek, kad tiesa sāk izskatīt lietu? 13

14. Vai ir kādi iemesli, kādēļ tiesas process varētu nevirzīties uz priekšu? 15
15. Kas ir tiesas procesa pārskatīšana? 16

Palīdzība lieciniekiem un cietušajiem

16. Kādu palīdzību varu saņemt, ja man jāsniedz liecība kā cietušajam? 16
17. Kādu palīdzību varu saņemt attiecībā uz izmaksām par ierašanos tiesā liecības sniegšanai? 17
18. Ja es sniedzu liecību kā cietušais, vai es pirms tiesas satikšu lietā iesaistītos prokuratūras pārstāvjus? 17
19. Kas notiek pirmstiesas sanāksmē? 18
20. Ja esmu cietušais, vai varu iepazīties ar rakstisku tiesas protokolu? 18
21. Kas notiek, ja es nevēlos atrasties tiesas zālē kopā ar apsūdzēto, kad sniedzu liecību? 18
22. Kuri liecinieki var izmantot videokonferences sniegtās iespējas? 19
23. Ja esmu cietušais, vai varu panākt, ka mani tiesā pārstāv jurists? 19
24. Vai mans vārds tiks publiskots, kad sniegšu liecību? 20
25. Vai vainīgā vārds būs publiskots? 20
26. Ja esmu cietušais, kādā veidā tiesnesis un zvērinātie uzzina, kā noziegums mani ietekmējis? 21

27. Ja es esmu cietušais, vai man ir tiesības saņemt kompensāciju? 21

Lietas pārsūdzēšana

28. Vai apsūdzētais var pārsūdzēt notiesājošu kriminālspriedumu vai spriedumu? 22
29. Vai ĢP var pārsūdzēt spriedumu? 23
30. Kas var pieprasīt ĢP pārsūdzēt nepamatoti saudzīgu spriedumu? 23
31. Kā apelācijas tiesas tiesneši izskata lietu? 24
- Kā sazināties ar Ģenerālprokuratūru 25
 - Cita noderīga kontaktinformācija 26
 - Kā ir organizēts Ģenerālprokuratūras darbs 28
 - Alfabētiskais rādītājs 29

Galvenie fakti

1. Ar ko nodarbojas ģenerālprokurors (ĢP)?

ĢP (Director of Public Prosecutions, DPP) lemj, vai izvirzīt cilvēkiem apsūdzību par noziegumu izdarīšanu, t.i., ierosināt lietu. ĢP lemj arī par to, kāda būs šī apsūdzība. Kad apsūdzība ir izvirzīta, par lietas virzību ir atbildīga Ģenerālprokuratūra.

2. Ar ko nodarbojas virsprokurors?

Virsprokurors (Chief Prosecution Solicitor) strādā ĢP pakļautībā kā prokurors un vada Ģenerālprokuratūras Prokuroru departamentu. Prokuroru departamenta darbinieki pārstāv ĢP visās tiesās Dublinā. Vietējie pavalstu prokurori pārstāv ĢP tiesās ārpus Dublinas.

3. Kas notiek, kad kāds ziņo par noziegumu?

Tiklīdz kāds ziņo par noziegumu Garda Síochána (Gardaí), notiek šādi posmi.

- Gardaí pieņem cietušā vai cilvēka, kurš ziņoja par noziegumu, liecību. Cietušā liecība ir rakstiski reģistrēta prasība.
- Gardaí izmeklē noziegumu.
- Atkarībā no tā, ko Gardaí izdodas noskaidrot, Gardaí var arestēt personu, kura tie turēta aizdomās par nozieguma izdarīšanu ("aizdomās turamo").
- Gardaí vai ĢP pieņem lēmumu par to, vai tiks celta apsūdzība. Ja noziegums ir smags, Gardaí nosūta lietu ĢP, un ĢP pieņem lēmumu. Par mazāk smagiem pārkāpumiem lēmumu pieņem Gardaí,

lai gan lieta tiek ierosināta ĢP vārdā. ĢP ir tiesības norādīt Gardaí, kā izskatīt lietu.

- Pēc tam Gardaí izvirza apsūdzību personai, kura tiek turēta aizdomās par nozieguma izdarīšanu.
- Gardaí nogādā aizdomās turēto pie rajona tiesas (District Court) tiesneša. No šī brīža aizdomās turēto dēvē par "apsūdzēto".
- Tiesnesis izlemj, vai apsūdzētā persona līdz tiesas prāvai jāatstāj cietumā (ieslodzījumā) vai jāatbrīvo pret drošības naudu.
- Tiek noteikts tiesas sēdes datums.
- Sākas lietas izskatīšana tiesā.

4. Vai ir dažādi kriminālnoziegumu veidi?

Ir divu veidu noziedzīgi nodarījumi – kriminālpārkāpumi (summary offences) un smagi vai sevišķi smagi noziegumi (indictable offences).

Kriminālpārkāpumi:

- ir maznozīmīgāki noziegumi;
- tos izskata rajona tiesas (District Court) tiesnesis bez zvērinātajiem; un
- par vienu likumpārkāpumu var piespriest ne vairāk kā 12 mēnešu cietumsodu (taču par vairāk nekā vienu likumpārkāpumu tiesnesis atsevišķos gadījumos var piespriest ne vairāk kā 2 gadu cietumsodu).

Smagi vai sevišķi smagi noziegumi:

- ir smagāki kriminālnoziegumi;

- tos izskata tiesnesis un zvērinātie apgabaltiesā (Circuit Court) vai Centrālajā krimināltiesā (Central Criminal Court);
- par tiem var piespriest smagāku sodu – par dažiem noziegumiem līdz pat mūža ieslodzījumam un
- tos dažkārt izskata Īpašajā krimināltiesā (Special Criminal Court) trīs tiesnešu sastāvā, bez zvērinātajiem.

5. Kurās tiesās izskata krimināllietas?

Ir četru veidu tiesas – Rajona tiesa, Apgabaltiesa, Centrālā krimināltiesa un Īpašā krimināltiesa.

Rajona tiesa (District Court)

Šī ir pirmā tiesa, uz kuru Gardaī aizved apsūdzētos. Rajona tiesā tiesnesis:

- uzklausā pret apsūdzēto izvērīto apsūdzību;
- izlemj, vai lieta ir gatava iztiesāšanai;
- izskata mazāk nozīmīgas lietas (kriminālpārkāpumu lietas) bez zvērinātajiem.

Apsūdzētais var apgalvot, ka „ir vainīgs” vai „nav vainīgs”. Ja apsūdzētais rajona tiesā apgalvo, ka „nav vainīgs”, prokuratūra izsauc lieciniekus un ar to sniegto liecību palīdzību mēģina pierādīt, ka apsūdzētais ir vainīgs.

Apgabaltiesa (Circuit Court) un Centrālā krimināltiesā (Central Criminal Court)

Šajās tiesās izskata lietas, kas ir sarežģītākas nekā tās, ko izskata rajona tiesā. Šajās tiesās zvērinātie sēž blakus tiesnesim. Zvērinātajiem ir jāizlemj, vai apsūdzētais ir vainīgs vai nav vainīgs.

Īpašā krimināltiesa (Special Criminal Court)

Šī tiesa ir līdzīga apgabaltiesām un Centrālajai krimināltiesai, izņemot:

- tajā nav zvērināto un
- katru lietu izskata trīs tiesneši.

6. Vai es drīkstu iesniegt sūdzību Ģenerālprokuratūrai?

Jā. Ja jums ir sūdzības par mūsu darbu, varat sazināties ar mums mūsu birojā – skatiet kontaktinformāciju 25. lappusē.

Liecinieks

7. Kas var būt par liecinieku krimināllietā?

Prokuratūra vai aizstāvība – personas, kuras aizstāv apsūdzēto, – var uzaicināt ikvienu, kam ir informācija par noziegumu, tajā skaitā cietušo, būt tiesā par liecinieku.

8. Ja es esmu liecinieks, kā mani uzaicinās sniegt liecību?

Jūs saņemsiet tiesas rīkojumu ierasties noteiktā laikā un vietā un sniegt liecību – to sauc par "uzaicinājumu sniegt liecību". Šo uzaicinājumu jums nosūtīs Gardaí.

9. Kas notiek pēc tam, kad Gardaí ir izvirzījis apsūdzību apsūdzētajam?

Smagākās lietās tiklīdz Gardaí ir izvirzījis apsūdzību apsūdzētajam, prokuratūra apkopo pret apsūdzēto savāktos pierādījumus. Dokumentu, kurā ietverti visi

pierādījumi, sauc par "pierādījumu reģistru", un tam tiesas izskatīšanā ir nozīmīga loma.

Pierādījumu reģistrs:

- tajā iekļauj liecinieku liecības, tostarp cietušā liecību;
- tajā iekļauj arī citus dokumentus un sarakstu ar lietiskajiem pierādījumiem, piemēram, fotoattēliem un ieročiem, kam ir nozīme lietas izskatīšanā.

Kad prokuratūra ir savākusi visus pierādījumus, kas tai ir nepieciešami, Gardaī iesniedz pierādījumu reģistra kopiju apsūdzētajam. Kad tas ir noticis, tiek noteikts tiesas sēdes datums. Dažkārt ĢP izlemj, kurā tiesā lietu izskatīs. Šī lēmuma pieņemšanai var būt nepieciešams zināms laiks.

10. Ja es esmu liecinieks vai cietušais, vai varu iepazīties ar pierādījumu reģistru?

Nē. Varat iepazīties ar savas liecības kopiju, bet nevarat izskatīt visu pierādījumu reģistru.

11. Vai sprieduma pieņemšanā pamatojas uz pierādījumu reģistru?

Nē. Tiesa un zvērinātie pieņem lēmumu, pamatojoties uz tiesas sēdēs izteiktajām liecībām un pierādījumiem, nevis uz pierādījumu reģistrā rakstīto.

12. Kas ir ar zvērestu apliecināta liecība?

Ar zvērestu apliecināta liecība ir liecinieka izteikts paziņojums, ko tas apstiprina ar zvērestu (juridiski saistošu liecinieka solījumu teikt patiesību). Prokuratūra vai aizstāvība var lūgt tiesnesim atļauju tiesas procesa gaitā pieņemt liecību, ko liecinieks apliecina ar zvērestu.

Ja tiesnesis piekrīt, prokurors vai baristrs tiesas zālē uzdos jums jautājumus, un jums sniegtā liecība būs jāapliecina ar zvērestu. Arī otra puse var uzdot jums jautājumus.

Jūsu atbildes tiks pierakstītas. Kad būsiet beidzis liecināt, tiesas ierēdnis nolasīs jums priekšā šo ar zvērestu apliecināto liecību. Ja piekritīsiet, ka tā ir pareiza, jums tā būs jāparaksta.

Tiesas lieta

13. Kas notiek, kad tiesa sāk izskatīt lietu?

Ja lietu izskata zvērinātie, ĢP pakļautībā strādājošs baristrs iepazīstinās zvērinātos ar apsūdzību. Tiesā būs arī ĢP pakļautībā strādājošs prokurors. Prokuratūra pārstāv Īrijas iedzīvotājus, nevis kādu vienu personu. Tādējādi, lai arī jūs esat nozieguma cietušais, ĢP nepārstāvēs jūs kā individu. Sākumā baristrs paskaidros zvērinātajiem, par ko lieta ierosināta. Pēc tam viņš vai viņa pa vienam izsauks lieciniekus. Kad baristrs izsauks jūs kā liecinieku, jums likuma priekšā jāsaka patiesība.

Tālāk redzamajās sadaļās ir aprakstīti tiesas lietas posmi.

Zvērinātie

Jūs nedrīkstat būt pazīstams ne ar vienu no zvērinātajiem. Ja tomēr kādu pazīstat, par to jāpaziņo prokuroram vai baristram. Tiesnesis neļaus nevienam, kurš ir pazīstams ar cietušo vai apsūdzēto vai kuram ir kāda cita saistība ar lietu, piedalīties tiesas procesā kā zvērinātajam.

Liecību sniegšana

Lai pieņemtu jūsu liecību, baristrs uzdos jums jautājumus. Kad esat atbildējis uz visiem prokuratūras jautājumiem, arī aizstāvība var uzdot jums jautājumus. Šo procesu sauc par liecības pārbaudīšanu.

Aizstāvības uzsākšana

Kad prokuratūra ir beigusi uzdot jautājumus visiem saviem lieciniekiem, aizstāvības puse sāk izklāstīt savu pozīciju.

Aizstāvība var izvēlēties vienu no vairākiem rīcības variantiem.

- Tā var izsaukt lieciniekus aizstāvības pozīcijas pamatošanai. Ja tā rīkojas šādi, prokuratūra var pārbaudīt aizstāvības liecinieku liecības.
- Tā var izsaukt apsūdzēto, lai tas sniegtu liecību. Ja tā rīkojas šādi, prokuratūra var pārbaudīt apsūdzētā liecību.
- Tā var vienkārši apgalvot, ka prokuratūra nav pietiekami pamatojusi apsūdzību. Tā var rīkoties, jo saskaņā ar tiesību aktiem prokuratūrai ir jāpierāda, ka apsūdzētais ir vainīgs, bet apsūdzētajam nav jāpierāda nevainība. Zvērinātie nedrīkst pieņemt, ka apsūdzētais, kuram nav pierādījumu, ir vainīgs.

Sprieduma taisīšana

Kad prokuratūra un aizstāvība beigušas pieņemt liecības no saviem lieciniekiem:

- tās pēc kārtas iepazīstina zvērinātos ar savu pozīciju;
- tiesnesis apkopo pierādījumus, izskaidro zvērinātajiem tiesību aktu normas un paskaidro, kas jāņem vērā, taisot galīgo lēmumu jeb "spriedumu";
- pēc tam zvērinātie dodas uz zvērināto telpu, lai taisītu spriedumu.

Ja apsūdzēto atzīst par nevainīgu, viņu atbrīvo. Ja zvērinātie nevar vienoties par spriedumu, ĢP ir tiesības lemt par lietas atkārtotu iztiesāšanu. Ja zvērinātie atzīst apsūdzēto par vainīgu, tiesnesim ir jālemj, kāds būs sods.

Soda noteikšana apsūdzētajam

Tiesnesis var šo lēmumu nepieņemt tūlīt. Parasti tiesnesis noliek kādu vēlāku datumu soda noteikšanai. Šajā laikā nosacīti atbrīvoto personu uzraugiem, sociālajiem darbiniekiem, ārstiem, psihietriem vai Gardaī (atkarībā no konkrētās lietas) ir iespēja sagatavot ziņojumu. Šie ziņojumi palīdz tiesnesim lemt par piemērojamo sodu.

Dzimumnoziegumu vai vardarbības lietās viens no šiem dokumentiem var būt "ziņojums par ietekmi uz cietušo", kurā aprakstīts, kā noziegums ietekmējis cietušo.

14. Vai ir kādi iemesli, kādēļ tiesas process varētu nevirzīties uz priekšu?

Dažkārt tiesas procesu nevar turpināt noteiktajā datumā dažādu iemeslu dēļ, piemēram, ja:

- kāds svarīgs liecinieks nevar sniegt liecību slimības dēļ;
- aizstāvības juristu komanda vēl nav sagatavojusi savu pozīciju;
- tiesas sēžu grafiks ir pilns, un nav neviena tiesneša vai tiesas, kas lietu varētu izskatīt; vai
- aizstāvība ir uzsākusi "tiesas procesa pārskatīšanas procedūru", tādējādi apturot tiesas procesa turpmāko virzību.

15. Kas ir tiesas procesa pārskatīšana?

Ir dažādi tiesas procesa pārskatīšanas procedūru veidi. Viens no izplatītākajiem veidiem – apsūdzētais lūdz kasācijas tiesai (High Court) liegt pirmās instances tiesai vai ĢP turpināt tiesas procesu. Piemēram, apsūdzētais var lūgt kasācijas tiesai apturēt tiesas procesu, jo:

- nozieguma izmeklēšana vai apsūdzības izvirzīšana notikusi pārāk ilgi;
- lietas izskatīšanas process ir tā aizkavējies, ka apsūdzētajam nevar nodrošināt taisnīgu tiesu.

Ja tiesas piekrīt apturēt tiesas procesa virzību, apsūdzēto atbrīvo. Pat, ja tiesas procesa pārskatīšanas prasība netiek apmierināta, tā var uz ilgu laiku aizkavēt tiesas procesu.

Palīdzība lieciniekiem un cietušajiem

16. Kādu palīdzību varu saņemt, ja man jāsniedz liecība kā cietušajam?

Prokurors sadarbosies ar Gardaí, lai panāktu, ka jūs vienmēr esat informēts, kas notiek jūsu lietā.

Ir arī vairākas organizācijas, kas var piedāvāt jums atbalstu tiesas zālē. Tas nozīmē, ka, ja jūs tā vēlaties, kāds brīvprātīgais kopā ar jums dosies uz tiesu un paliks kopā ar jums visu sēdes laiku. Noziegumu upuru palīdzības līnija (Crime Victims Helpline), kura nodrošina telefoniska atbalsta pakalpojumus noziegumos cietušajiem, var sniegt jums tiesas atbalsta dienesta un citu cietušo atbalsta dienestu kontaktinformāciju. Ar Noziegumu upuru palīdzības līniju varat sazināties, zvanot uz numuru 1850 211 407 vai sūtot īsziņu uz 085 133 7711.

17. Kādu palīdzību varu saņemt attiecībā uz izmaksām par ierašanos tiesā liecības sniegšanai?

Par liecinieku izdevumu segšanu ir atbildīgi Gardaī. Liecinieku izdevumi ir izmaksas, kas jums radušās, ierodoties tiesā, lai sniegtu liecību. Šajos izdevumos var būt iekļauti ceļa izdevumi, izmaksas par maltītēm un dažos gadījumos arī uzturēšanās izdevumi.

Izmaksas sedz rajona, kurā izskata lietu, Garda superintendents (rajona ierēdnis). Šo jautājumu var nokārtot Garda, kas strādā ar jūsu lietu. Viņš vai viņa var lūgt jums iesniegt čekus par jūsu izdevumiem.

Dažos gadījumos var saņemt avansa maksājumu par izdevumiem jau pirms lietas izskatīšanas, lai varētu nokļūt līdz tiesai.

18. Ja es sniedzu liecību kā cietušais, vai es pirms tiesas satikšu lietā iesaistītos prokuratūras pārstāvjus?

Vispārīgi runājot, jūs varēsiet satikt prokuratūras komandu pirmstiesas sanāsmē. Pirmstiesas sanāsmē piedalās Gardaī, prokurors un baristrs, kurš izskata lietu. Nopietnās lietās, piemēram, dzimumpārkāpumu gadījumā, prokurors piedāvās noorganizēt šo tikšanos pirms tiesas.

Ja vēlaties noorganizēt sanāksmi, bet tā jums vēl nav piedāvāta, par to vajadzētu informēt Garda, kas pārrauga jūsu lietu. Garda sazināsies ar Ģenerālprokuratūru vai vietējo pavalsts prokuroru, lai noorganizētu šo sanāksmi.

19. Kas notiek pirmstiesas sanāksmē?

Pirmstiesas sanāksmēs baristrs un prokurors var jums paskaidrot, kas notiks tiesā. Tomēr viņiem ir jāievēro stingri noteikumi, kas liedz runāt ar jums par to, kādu liecību sniegsiet. Šādi noteikumi pieņemti, lai neviens nevarētu apgalvot, ka kāds ir jums norādījis, kas jāsaka tiesā.

20. Ja esmu cietušais, vai varu iepazīties ar rakstisku tiesas protokolu?

Rakstisko tiesas protokolu sauc par stenogrammu. Prokuratūra un aizstāvība var saņemt stenogrammu pēc tiesas beigām un tad, ja tiesas spriedums ir pārsūdzēts. To, vai jūs varēsiet iepazīties ar stenogrammu, var izlemt tikai tiesnesis.

21. Kas notiek, ja es nevēlos atrasties tiesas zālē kopā ar apsūdzēto, kad sniedzu liecību?

Vairumā gadījumu liecība būs jāsniedz tiesas zālē. Tomēr dažos gadījumos liecību var sniegt, izmantojot videokonferenci, kas ir televīzijas tiešraides sistēma. Šai iespējai ir dažas priekšrocības.

- Jūs sniedzat liecību kameras priekšā citā tiesas ēkas daļā, kas nav tiesas zāles tuvumā.
- Juristi var uzdot jums jautājumus, it kā jūs sēdētu to priekšā.
- Tiesa redzēs, kā sniedzat liecību, televizora ekrānā, bet jūs redzēsiet tikai to personu, kas uzdod jums jautājumus, nevis apsūdzēto personu.

22. Kuri liecinieki var izmantot videokonferences sniegtās iespējas?

Dzimumnoziegumu un vardarbības lietās liecinieki, kas nav sasnieguši 18 gadu vecumu un kam ir uztveres traucējumi, var sniegt savu liecību, izmantojot videokonferenci, ja vien tiesnesis nenosaka, ka lieciniekam jāatrodas tiesas zālē.

Ja sniedzat liecību videokonferencē, kāds tiesas darbinieks palīdzēs jums, kamēr atrodaties videokonferences telpā. Ja vēlaties, varat lūgt apskatīt šo telpu pirms tiesas, lai būtu ar to apradis, kad būs jāsniedz liecība.

Citos gadījumos videokonferenci varat izmantot tikai, ja esat saņēmis tiesas atļauju.

23. Ja esmu cietušais, vai varu panākt, ka mani tiesā pārstāv jurists?

Nē, jūs nevar pārstāvēt jurists, ja vien neesat smagā dzimumnoziegumā cietušais un ja aizstāvība nevēlas pārbaudīt jūsu liecību saistībā ar jūsu dzimumdzīves vēsturi. To viņi var darīt tikai tad, ja saņem tiesneša atļauju. Jurists var pārstāvēt jūs tiesā, ja aizstāvība ir lūgusi tiesneša piekrišanu.

Juridiskās palīdzības padome nodrošinās jurista pakalpojumus bez maksas. Šo jautājumu nokārtos prokurors, kas strādā ar jūsu lietu. Jūsu jurists satiksies ar jums, pirms aizstāvība izsauks jūs, lai pārbaudītu jūsu liecību. Jūsu jurists atradīsies tiesas zālē arī tad, kad tiesnesis paziņos aizstāvībai, vai tā drīkstēs pārbaudīt jūsu liecību.

Ja tiesnesis atļauj pārbaudīt jūsu liecību, šīs pārbaudes laikā jūsu jurists nevar jūs pārstāvēt. Taču tiesnesim jānodrošina, ka liecības pārbaudes laikā aizstāvība ievēro tiesas noteiktās prasības.

24. Vai mans vārds tiks publiskots, kad sniegšu liecību?

Vispārīgi runājot, sniedzot liecību, jūs nevarat palikt anonīms. To paredz Īrijas konstitūcija, kurā ir teikts, ka visas lietas izskata publiski, ja vien likums nenosaka kādu izņēmumu.

Dažu lietu izskatīšana var nenotikt publiski, piemēram, ja tās ir:

- izvarošanas un dažu dzimumpārkāpumu lietas;
- lietas, kurās apsūdzētais nav sasniedzis 18 gadu vecumu.

Šādos gadījumos tiesas sēdes nenotiek publiski.. Tas nozīmē, ka vispārīgā gadījumā tajā atradīsies tikai cilvēki, kas ir tieši saistīti ar lietu. Tiesas zālē var atrasties arī žurnālisti, taču lietās, kuras netiek izskatītas publiski, žurnālisti nedrīkst izpaust apsūdzētā vai cietušā vārdu vai rakstīt jebko tādu, kas var palīdzēt noskaidrot viņu vārdus. Ja žurnālists pārkāpj šos noteikumus, viņu atzīst par vainīgu kriminālnoziedzumā.

25. Vai vainīgā vārds būs publiskots?

Šis jautājums ir ļoti sarežģīts, un pilnībā atstāstīt tiesību aktu normas šeit nav iespējams.

Dažos gadījumos vārdus vispār nedrīkst publiskot. Piemēram, izvarošanas lietās apsūdzētajiem ir tiesības neļaut publiskot viņu vārdu, ja vien viņi nav atzīti par vainīgiem šī nozieguma izdarīšanā. Tas nozīmē, ka pirms sprieduma nolasišanas nedrīkst izpaust neko tādu, kas varētu palīdzēt identificēt apsūdzēto. Apsūdzēto, kuru atzīst par nevainīgu, nedrīkst publiskot.

Ja apsūdzēto atzīst par vainīgu, daži cietušie var vēlēties, lai tiktu publiskots apsūdzētā vārds. Bet nereti, nosaucot apsūdzētā vārdu, top zināma cietušā identitāte. Neskatoties uz šo apstākli, daļa cietušo vēlas, lai par vainīgu atzītās personas vārds tiktu nosaukts. Ja vēlaties, lai tā notiktu, par to jāpaziņo prokuroram un tiesai.

Ja esat upuris, pirms izlemjat, kā vēlaties rīkoties, ieteicams rūpīgi apdomāt, ko apsūdzētā vārda publiskošana nozīmēs jums, jūsu ģimenei un jūsu nākotnei. Iespējams, jums noderētu arī jurista palīdzība.

26. Ja esmu cietušais, kā tiesnesis un zvērinātie uzzina, kā noziegums ir mani ietekmējis?

Kad tiesnesis lemj par sodu, ir svarīgi, lai viņš vai viņa zinātu, kā noziegums ir ietekmējis cietušo. Lietās, kas saistītas ar dzimumnoziegumiem vai vardarbību, tiklīdz zvērinātie atzinuši apsūdzēto par vainīgu, tiesnesis var pieprasīt ziņojumu par ietekmi uz cietušo. Šajā ziņojumā aprakstīts, kā noziegums ir ietekmējis jūs un kā tas jūs vēl joprojām ietekmē.

27. Ja es esmu cietušais, vai man ir tiesības saņemt kompensāciju?

Saskaņā ar tiesību aktiem jums ir tiesības uz kompensāciju par traumām vai ieņēmumu zudumiem, kas jums radušies nozieguma dēļ. Tomēr:

- lēmums par to, vai personai, kas atzīta par vainīgu, ir jāizmaksā jums kompensācija, ir tiesneša ziņā;

- tiesnesim vispirms ir jāpārlicinās, vai šī persona spēj jums samaksāt. Piemēram, tiesnesis var uzskatīt, ka nav jēgas likt bezdarbniekam maksāt;
- naudas summa nedrīkst būt lielāka par summu, kuru jūs būtu saņēmis šajā pašā tiesā civilprasības rezultātā.

Par traumām, kas radušās vardarbīga nozieguma dēļ, kompensāciju var izmaksāt Traumu kompensāciju krimināltiesā (kontaktinformāciju skatiet 27. lappusē).

Lietas pārsūdzēšana

28. Vai apsūdzētais var pārsūdzēt notiesājošu kriminālspriedumu vai spriedumu?

Jā, apsūdzētais var pārsūdzēt sodu vai tiesneša spriedumu.

Ja lieta iztiesāta rajona tiesā (District Court), apsūdzētais var:

- pārsūdzēt spriedumu vai sodu apgabaltiesā (Circuit Court) un
- pieprasīt lietas atkārtotu izskatīšanu, kas nozīmē, ka jums būs vēlreiz jāpiedalās tiesas procesā kā lieciniekam.

Ja lieta iztiesāta apgabaltiesā (Circuit Court), Centrālajā krimināltiesā (Central Criminal Court) vai Īpašajā krimināltiesā (Special Criminal Court), apsūdzētais var pārsūdzēt sodu vai spriedumu Apelācijas krimināltiesā (Court of Criminal Appeal). Šajā tiesā:

- apelācijas prasību kopīgi izskata Augstākās tiesas (Supreme Court) tiesnesis un divi kasācijas tiesas (High Court) tiesneši;

- tiesneši nevis vēlreiz uzklausa visus pierādījumus, bet gan izlasa pirmās instances tiesas stenogrammu.

Ja apsūdzētajam piespriests cietumsods, viņam vai viņai parasti jāpaliek cietumā un jāgaida, līdz lietu izskatīs Apelācijas krimināltiesā (Court of Criminal Appeal).

29. Vai ĢP var pārsūdzēt spriedumu?

Jā, ĢP var pārsūdzēt spriedumu, bet tikai tad, ja lieta iztiesāta apgabaltiesā (Circuit Court), Centrālajā krimināltiesā (Central Criminal Court) vai Īpašajā krimināltiesā (Special Criminal Court). ĢP nevar pārsūdzēt rajona tiesas (District Court) spriedumu.

ĢP var pieprasīt Apelācijas krimināltiesai (Court of Criminal Appeal) pārskatīt spriedumu, ja uzskata to par "nepamatoti saudzīgu". ĢP pārskatīšana jāpieprasa 28 dienu laikā no sprieduma nolasišanas brīža. Dažos gadījumos ĢP var pieprasīt vairāk laika pārskatīšanas pieprasīšanai, bet ne vairāk kā 56 dienas pēc sprieduma nolasišanas datuma.

30. Kas var pieprasīt ĢP pārsūdzēt nepamatoti saudzīgu spriedumu?

Jūs varat pieprasīt ĢP pārsūdzēt spriedumu, ja jūs esat:

- cietušais;
- cietušā ģimenes loceklis;
- ārsts, jurists vai sociālais darbinieks, kurš pārstāv klientu.

31. Kā apelācijas tiesas tiesneši izskata lietu?

Apelācijas tiesas tiesneši izlasa tiesas procesa rakstisko protokolu, lai noskaidrotu iemeslus, kādēļ pirmās instances tiesas tiesneši pasludinājuši konkrēto spriedumu. Viņi uzskatīs, ka spriedums ir "nepamatoti saudzīgs" tikai tad, ja būs pārlicināti, ka tiesnesis pieļāvis kļūdu kādā juridiskā jautājumā.

Apelācijas process ir iespējams tikai nelielā skaitā lietu.

Kā sazināties ar Ģenerālprokuratūru

Ģenerālprokuratūra

14-16 Merrion Street
Dublin 2.
Tālrunis: (01) 678 9222
Fakss: (01) 661 0915
Tīmekļa vietne: www.dppireland.ie

Virsprokursors

Solicitors Division
Office of the Director of Public Prosecutions
90 North King Street
Smithfield
Dublin 7.
Tālrunis: (01) 858 8500
Fakss: (01) 858 8555
Tīmekļa vietne: www.dppireland.ie

Vietējie pavalstu prokurori

Katra vietējā pavalsts prokurora (local state solicitor) kontaktinformāciju varat saņemt, zvanot uz (01) 678 9222 un apmeklējot mūsu tīmekļa vietni www.dppireland.ie.

Cita noderīga kontaktinformācija

Noziegumu upuru palīdzības līnija

Tālrunis: 1850 211 407

SMS: 085 133 7711

E-pasts: info@crimevictimshelpline.ie

Tīmekļa vietne: www.crimevictimshelpline.ie

Cietušo atbalsta dienesti

Lai saņemtu plašāku informāciju par tiesas atbalsta dienestu un citiem cietušo atbalsta dienestiem, zvaniet uz Noziegumu upuru palīdzības līniju (sk. iepriekš).

Tiesu dienestu informācijas birojs

Phoenix House

15/24 Phoenix Street North

Smithfield

Dublin 7

Tālrunis: (01) 888 6000

Fakss: (01) 873 5250

Tīmekļa vietne: www.courts.ie

Tieslietu un likuma reformu departaments

94 St. Stephen's Green

Dublin 2

Tālrunis: (01) 602 8202

Fakss: (01) 661 5461

Tīmekļa vietne: www.justice.ie

Noziegumu upuru atbalsta komisija

Tieslietu un likuma reformu departaments

51 St. Stephen's Green

Dublin 2

Tālr.: (01) 602 8661

Fakss: (01) 602 8634

Tīmekļa vietne: www.victimsofcrimeoffice.ie
www.csvc.ie

Traumu kompensācijas krimināltiesa

13 Lower Hatch Street

Dublin 2

Tālr.: (01) 661 0604

Fakss: (01) 661 0598

Juridiskās palīdzības padome

Quay Street

Cahirciveen

Co. Kerry

Tālr.: (066) 947 1000

Fakss: (066) 947 1035

Tīmekļa vietne: www.legalaidboard.ie

Kā organizēts Ģenerālprokuratūras darbs

Alfabētiskais rādītājs

Apelācija	22
Ar zvērestu apliecināta liecība	12
Cietušā liecība	8
Juridiskās palīdzības padome	19, 27
Kriminālpārkāpumi	9
Liecinieka izdevumi	17
Liecības pārbaudīšana	13
Noziegumu upuru palīdzības līnija	16
Pierādījumu reģistrs	12
Pirmstiesas sanāksme	17, 18
Smagi vai sevišķi smagi noziegumi	9
Spriedums	22
Stenogramma	18
Tiesas procesa pārskatīšana	16
Traumu kompensācijas krimināltiesa	22, 27
Uzaicinājums sniegt liecību	11
Videokonference	18, 19
Vietējie pavalstu prokurori	8, 25
Ziņojums par ietekmi uz cietušo	15
Zvērinātie	13